

Schakelklas

Werkwijze 2015-2016

1. Algemene informatie

De Schakelklas in Woerden is een gezamenlijk initiatief van de gemeente Woerden en samenwerkingsverband Passenderwijs. De klas beoogt het gericht aanpakken van taalachterstanden bij jonge leerlingen, om de aansluiting bij het onderwijsleerproces in de eigen groep te hervinden. Voor deze doelgroep kinderen is in de peuterleeftijd een VVE-programma beschikbaar op diverse peuterspeelzalen.

De eindverantwoording voor het functioneren van de Schakelklas ligt bij de Stuurgroep Schakelklas (samengesteld uit vertegenwoordigers van de schoolbesturen en de gemeente Woerden), waarbij Stichting Passenderwijs fungeert als formeel werkgever.

Doelgroep

Leerlingen uit groep 1 en 2, waarbij een achterstand in taalontwikkeling is gesignaleerd.

De keuze voor deze jonge groep is ingegeven door de wetenschap dat investeren in jonge kinderen veel rendement oplevert. Leerlingen uit groep 3 kunnen in aanmerking komen voor de Schakelklas, mits deelname organisatorisch mogelijk is. In groep 3 wordt veel leestijd geïnvesteerd in het leren lezen. Het programma van de Schakelklas kan dit niet op dezelfde wijze bieden als in de reguliere groep.

2. Aanmeldprocedure

Leerlingen voor de Schakelklas worden aangemeld in maart / april. Voordat zij worden aangemeld hebben ouders¹, kinderen en scholen de mogelijkheid kennis te maken met de Schakelklas op de speciale inloopmiddag. Er is specifieke informatie voor ouders beschikbaar.

Aanmelden voor de Schakelklas verloopt via het Loket van Passenderwijs. Door de aanmeldingstroom op deze wijze te laten verlopen, kan worden voorkomen dat er dubbele begeleidingstrajecten lopen. Een dubbel traject is niet altijd een probleem, maar de Schakelklas dient wel een aanvulling te zijn op de bestaande begeleiding.

Intern Begeleiders zijn verantwoordelijk voor de aanmelding van een leerling, middels een speciaal aanmeldformulier. Onderdeel van de aanmelding is de afname van de TAK (Taaltoets Alle Kinderen), om daarmee inzicht te krijgen in de taalachterstand. Ouders geven te allen tijde toestemming voor aanmelding middels een handtekening.

Na de sluitingsdatum worden alle aanvragen door de leerkracht van de Schakelklas, logopedist² en coördinator van het Loket besproken. Waar nodig wordt door de logopedist contact opgenomen met de school of wordt het kind geobserveerd. In dit overleg wordt een advies tot plaatsing opgesteld. Het plaatsingsadvies wordt voorgelegd aan de stuurgroep, die in mei een beslissing neemt over plaatsing van de leerling in de Schakelklas. De coördinator stuurt een brief naar alle ouders, via de school, met daarin de besluitvorming.

¹ Overall waar ouders staat geschreven in dit document, kan ook ouder dan wel verzorger(s) worden gelezen.

² De logopedist is bij Passenderwijs in dienst als Begeleider Passend Onderwijs. Zij heeft bewust geen behandelende taken.

Indicaties en contra-indicaties

Ten behoeve van de aanmelding zijn indicaties en contra-indicaties opgesteld.

Indicaties	Contra-indicaties
Leerlingen uit groep 1, 2 en indien mogelijk 3 waarbij sprake is van een achterstand in de taalontwikkeling.	Taalstoornis waarbij ingeschat wordt dat extra ondersteuning binnen de schakelklas minimaal resultaat zal opleveren.
De ontwikkelingsbehoefte van het kind op het gebied van taal sluit aan bij het taalaanbod van de Schakelklas.	Sprake van comorbiditeit (meerdere stoornissen) waarbij stimulering van de taalontwikkeling niet als eerste prioriteit verdient.
	Sprake van een algehele ontwikkelingsachterstand waarbij de verwachting is dat regulier onderwijs niet haalbaar is.
	De behoefte van het kind op het gebied van taal vraagt om individuele behandeling, welke meer is dan binnen groepsverband in de Schakelklas kan worden geboden.

Belangrijk is om een geïntegreerd beeld te krijgen van de taalontwikkeling waaruit blijkt dat er sprake is van een achterstand in de taalontwikkeling en waarbij de verwachting is dat plaatsing in de Schakelklas tot resultaat zal leiden. Bij kinderen met een Taalontwikkelingsstoornis zal moeten worden afgewogen of een leerling voldoende achterstanden kan inhalen gedurende het jaar in de Schakelklas en of een individueel traject meer kan bieden.

3. Werkwijze Schakelklas

Alle ouders en scholen worden op de hoogte gesteld middels een toelatingsbrief. In deze brief staat eveneens informatie over het nieuwe schooljaar. De brief wordt verspreid via de scholen.

Plaats, tijd en groepsgrootte

Elk schooljaar stelt de stuurgroep een lespunt vast. In 2015-2016 is de Schakelklas gevestigd in een eigen lokaal binnen de Brede School Schilderskwartier, locatie Rembrandt van Rijnschool. Binnen dit lokaal zijn alle voorzieningen beschikbaar om aan kleuters onderwijs te geven. Er worden in principe maximaal 15 leerlingen geplaatst.

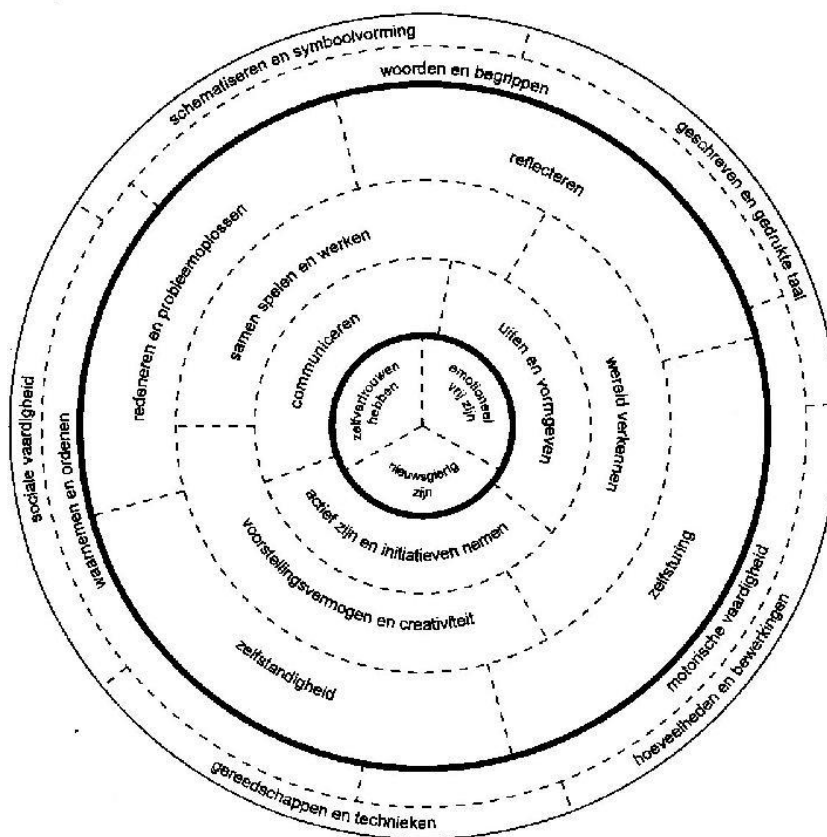
De kinderen gaan op maandag t/m woensdag naar hun eigen school. Op donderdag (8.30 – 14.30 uur) en vrijdag (8.30-12.00 uur) gaan zij naar de Schakelklas. De tijden zijn aangepast aan de schooltijden van de Rembrandt van Rijnschool.

Start

In de eerste schoolweek na de zomervakantie wordt met alle ouders een startgesprek gevoerd. Bij dit gesprek is ook de school aanwezig. De leerkracht en logopedist van de Schakelklas maken kennis met de ouders en geven praktische informatie. Er is speciale

aandacht voor verwachtingen, doelen en aandachtspunten. Niet alleen op het gebied van taalontwikkeling maar ook t.a.v. de sociaal emotionele ontwikkeling van het kind.

De leerlingen starten in de tweede schoolweek van het schooljaar. De eerste zes weken staan in het teken van observatie en groepsvorming. De taal staat direct centraal middels het thema 'wie ben ik?'. Alle kinderen worden gedurende deze weken logopedisch getest middels de CELF-4. Deze test is een middel voor de diagnose en evaluatie van taalproblemen. Na afloop van deze eerste periode (het liefst voor de herfstvakantie) worden ouders uitgenodigd voor een eerste, korte, evaluatie van de startperiode. Tevens worden de doelen op het gebied van de taal en sociaal emotionele ontwikkeling vastgesteld. Bij het opstellen van de doelen op taal- en sociaal emotioneel gebied wordt gebruik gemaakt van de onderstaande doelen van Basisontwikkeling (Ontwikkelingsgericht Onderwijs):

Lesprogramma m.b.t. de taal

Het lesprogramma binnen de Schakelklas is in de basis ontwikkeld met behulp van Sardes. De aanpak in de schakelklas is gebaseerd op De Taallijn. Deze methodiek is speciaal ontwikkeld om de kwaliteit van de interactie tussen de leerkracht en de kinderen te versterken en zo de taalontwikkeling van kinderen te stimuleren. Voor woordenschatdidactiek wordt aanvullend gebruik gemaakt van de werkwijzen die door Van den Nulft en Verhallen zijn beschreven in *Met woorden in de weer* (2002).

Er wordt thematisch gewerkt, zoals gebruikelijk is in veel kleuterklassen. Gedurende de afgelopen jaren is steeds meer zelf ontwikkeld en kunnen de thema's steeds beter op maat aansluiten sloten bij de spontane interesse en het niveau van de leerlingen. Komend jaar (2015-2016) is de doelstelling het aanbod nog concreter dan voorheen al gebeurde, aan te laten sluiten bij de doelen, zoals deze zijn gesteld in de eerste periode van het jaar. Hierdoor is meer differentiatie mogelijk.

In alle activiteiten in de Schakelklas staat de taal centraal en daardoor wordt de taal vaak aangeboden bij hele reguliere activiteiten, waarbij kinderen zich nauwelijks bewust zijn van het taalaspect. Specifieke taalactiviteiten worden eveneens gestructureerd en frequent aangeboden. Voorbeelden hiervan zijn: interactief voorlezen, verwerkingsactiviteiten, verschillende type (digitale) boeken en opdrachten rondom beginnende geletterdheid (activiteiten rondom fonemisch bewustzijn en letterkennis). Er is specifieke aandacht voor belangrijke taalbegrippen binnen rekenen, zoals 'meer', 'meest', 'minder', 'groter', 'kleiner', 'ongeveer' etc. Deze begrippen worden in een betekenisvolle context aangeboden.

Evaluatiewijze en -momenten

Na het startgesprek en de eerste tussentijdse evaluatie met ouders, wordt nog tweemaal tussentijds geëvalueerd (februari en juni/juli). Bij deze gesprekken zijn de ouders, school, leerkracht van de Schakelklas en logopedist aanwezig. Centraal staan de voor het kind opgestelde doelen op taal en sociaal emotioneel gebied. Voorafgaand aan deze evaluatiemomenten zijn de kinderen opnieuw getest door de logopedist, middels de CELF-4. Naast deze gegevens worden de observatiegegevens van de leerkracht meegenomen. Voor het in kaart brengen van de doelen op sociaal emotioneel vlak wordt gebruik gemaakt van delen van de KIJK!, een leerlingvolgsysteem voor kleuters.

Tussentijds wordt afstemming gezocht met de leerkracht van de school van herkomst, als dit nodig is. Wanneer dit nodig is, wordt de aanpak of begeleidingswijze van de leerling in beide klassen op elkaar afgestemd. Aan het eind van het schooljaar krijgt de school adviezen mee t.a.v. verdere begeleiding van de leerling op school.

Wanneer andere professionals betrokken zijn bij de leerling of het gezin, kunnen deze aanschuiven bij de evaluatiemomenten. Hierbij valt te denken aan een behandeld logopedist, jeugdverpleegkundige o.i.d.

Verslaglegging

De verslaglegging van de gesprekken, resultaten uit logopedisch onderzoek, doelen, het plan van aanpak en de evaluatie van de doelen wordt vastgelegd in één document. Dit document is nieuw vanaf schooljaar 2015-2016 en zal gedurende het jaar in ontwikkeling zijn, terwijl gebruikservaring wordt opgedaan.

4. Taken en verantwoordelijkheden

Leerkracht en logopedist

Primair betrokken bij de Schakelklas zijn de leerkracht en logopedist. Beiden zijn in dienst bij het samenwerkingsverband.

De leerkracht geeft les aan de kinderen, is verantwoordelijk voor de contacten met scholen en ouders vanaf het moment dat de leerlingen geplaatst zijn in de Schakelklas en houdt de ontwikkeling van de kinderen, samen met de logopedist, in de gaten. De doelen en het plan van aanpak worden door haar, in overleg met de logopedist, opgesteld.

De logopedist is inhoudelijk vraagbaak voor de leerkracht en heeft de verantwoordelijkheid de taalontwikkeling van de kinderen te meten en te volgen. Waar nodig stellen zij en de leerkracht het aanbod bij, wanneer de ontwikkeling van de kinderen hierom vraagt. De logopedist is bij het startgesprek en de tussentijdse evaluaties (februari en juni/juli) aanwezig. Daarbij neemt de logopedist, tijdens de aanmeldprocedure, contact op met scholen

wanneer er aanvullende vragen zijn. Bij twijfel observeert zij de leerling, voordat het advies tot plaatsing wordt opgesteld.

Coördinator

De coördinator is aanspreekpunt rondom alle organisatorische en procedurele zaken. Daarbij is de coördinator betrokken bij de aanmeldprocedure (communicatie naar scholen, update van alle beleidsstukken / formulieren etc., inhoudelijk meekijken naar de aanmeldingen). De coördinator roept tweemaal per jaar de Stuurgroep bijeen voor een overleg en verzorgt de inhoudelijke evaluatie naar de gemeente.

Stuurgroep

De Stuurgroep Schakelklas bestaat uit drie vertegenwoordigers namens de Woerdense schoolbesturen en een afgevaardigde van de gemeente. De Stuurgroep draagt de eindverantwoordelijkheid voor de Schakelklas en bepaalt, op basis van het plaatsingsadvies, welke leerlingen in de Schakelklas worden geplaatst. De Stuurgroep komt twee keer bij elkaar om de ontwikkelingen binnen de Schakelklas te bespreken. Wanneer er tussentijds relevante ontwikkelingen zijn, houdt de coördinator de Stuurgroepleden op de hoogte per mail.

5. Evaluatie naar de gemeente

Jaarlijks ontvangt de gemeenteraad een evaluatie van de Schakelklas (uiterlijk 1 oktober). Om de opbrengst van de Schakelklas in kaart te brengen wordt gekeken naar cognitieve en niet-cognitieve opbrengsten.

Cognitieve opbrengsten

De cognitieve opbrengsten worden gemeten met behulp van de CELF-4, middels drie meetmomenten in het jaar (nul-meting, tussenmeting, eindmeting).

Daarnaast houdt de leerkracht zelf bij welke woorden de leerlingen beheersen. Zo komt de precieze opbrengst van de Schakelklas duidelijk in beeld.

Niet-cognitieve opbrengsten

Niet-cognitieve opbrengsten zijn ontwikkelingen in het zelfvertrouwen, werkhouding en gedrag van de kinderen. Deze ontwikkelingen worden in kaart gebracht met behulp van de KIJK! en observatie instrumenten.